

Financieel Dagblad

14 nov 15:52

Ineens is pensioen een campagne-thema, met Omtzigt als aanjager

Martine Wolzak Puck Sie

De zwaarbevochten nieuwe pensioenwet is 1 juli ingegaan, maar nu al willen politieke partijen de discussie erover heropenen — de koploper in de peilingen voorop.

Pieter Omtzigt, afgelopen vrijdag op de eerste ledendag van Nieuw Sociaal Contract in Amersfoort.
ANP / Robin Utrecht

In het kort

- Pieter Omtzigt grijpt elke mogelijkheid aan om in verkiezingsstrijd de pensioenhervorming op de agenda te krijgen.
- De plannen van zijn partij kunnen grote gevolgen hebben voor de invoering van het nieuwe pensioenstelsel.
- Ook andere politieke partijen zijn nog niet klaar met het pensioen.

Pensioen is — anders dan de AOW — zelden een thema tijdens Tweede Kamerverkiezingen. Zelfs niet ten tijde van de onderhandelingen over het pensioenakkoord, de grootste pensioenhervorming ooit in Nederland. Voor veel kiezers is het geen doorslaggevende factor in het stemhokje. Ze vinden het een te ingewikkeld en niet aansprekend onderwerp. En dat laatste geldt ook voor veel politici en journalisten.

Des te opvallender is het dat de huidige koploper in de peilingen, lijsttrekker Pieter Omtzigt van Nieuw Sociaal Contract, iedere gelegenheid aangrijpt om aanpassingen van de pensioenhervorming

wél op de agenda te krijgen in de verkiezingsstrijd. Als hij straks meedoet aan de formatie zal dit onderwerp dan ook zeker op tafel komen te liggen.

De Enschedese politicus stemde vorig jaar tegen de nieuwe pensioenwet, de Wet toekomst pensioenen (WTP). Nu die er eenmaal ligt, wil hij de wet op een aantal punten alsnog aanpassen. Met als belangrijkste speerpunt dat deelnemers 'instemmingsrecht' moeten krijgen bij de overgang van het oude naar het nieuwe pensioenstelsel, het zogeheten invaren.

U mag in Nederland overal over meebeslissen, behalve als uw hele pensioen omgezet wordt', speehte Omtzigt vrijdag op de eerste ledenbijeenkomst van zijn partij. 'Wij willen die pensioenwet aanpassen zodat er collectief besloten wordt door de deelnemers of een pensioenfonds wel of niet de oude pensioenrechten omzet.'

Topprioriteit

Toen Omtzigt VVD-leider Dilan Yesilgöz mocht uitdagen op één onderwerp tijdens het premiersdebat van RTL Nieuws, koos hij voor pensioen. Afgelopen weekend mochten de lijsttrekkers een eigen voorpagina maken voor De Telegraaf. Omtzigt koos voor pensioen als opening, met in chocoladeletters: 'NSC: Pensioen moet zeker zijn'. In zijn lijstje met tien topprioriteiten uit het verkiezingsprogramma van NSC staat aanpassing van de pensioenwet op nummer vijf. 'En die volgorde is niet toevallig', zei Omtzigt bij de presentatie van zijn programma.

Wie het twee jaar geleden verschenen boek van de politicus heeft gelezen, zou dat niet moeten verbazen. Daarin beschrijft Omtzigt dat hij zich twintig jaar geleden aanmeldde voor de lijst van het CDA met de ambitie om in de Tweede Kamer de pensioenwoordvoerder te worden. 'Ik werd mede lid van het CDA om de VUT af te schaffen en het pensioenstelsel houdbaar en toekomstbestendig te maken', schrijft hij daarover.

De VUT was het vroegpensioen waarmee werknemers destijds jaren vóór de AOW-leeftijd (toen nog 65) konden stoppen met werken. Dat deden zij en masse. Omtzigt: 'Als mij één ding duidelijk was geworden, zeker met het oog op de demografische ontwikkelingen, was het dat de VUT een onhoudbaar instrument was'.

Grote gevolgen

De pensioenparagraaf van NSC is beknopt, maar wat er staat kan grote gevolgen hebben voor de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. Tel daarbij op de grote verkiezingswinst die de peilingen voorspellen, en de onrust in de sector is verklaard. Vakbonden, werkgevers, pensioenfondsen en verzekeraars werken volop aan de voorbereidingen voor de overgang naar het nieuwe stelsel. Daar hebben zij nog vier jaar de tijd voor. Tussentijdse wetwijzigingen maken die klus moeilijker, vrezzen zij, en vergroten de onzekerheid voor deelnemers. Volgens NSC worden gepensioneerden er juist onzeker van dat hun pensioen verandert, zonder dat zij daarover iets te zeggen hebben gehad.

De discussie over instemming is niet nieuw. Integendeel, die is uitgebreid gevoerd bij de behandeling van de pensioenwet. De uitkomst: wel inspraak, geen toestemming. Een amendement van Omtzigt om dat alsnog collectief te regelen kon destijds evenmin op een meerderheid rekenen. Hij stelde voor dat een pensioenfonds alleen de pensioenen zou mogen invaren als 60% van de deelnemers én slapers had gereageerd op een verzoek van het fonds om die stap te zetten. En als ten minste 60% van de gepensioneerden ermee had ingestemd.

Niet simpel

Maar ook andere partijen zijn nog niet klaar met het pensioen, al maken zij daar in hun campagne nauwelijks woorden aan vuil. De BBB wil het liefst de hele nieuwe pensioenwet terugdraaien, net als de SP en PVV. Heel simpel is het terugdraaien van de WTP overigens niet. De Tweede en Eerste Kamer zullen dat als een gewone wetswijziging moeten behandelen.

Dan zullen alle vragen die opkwamen bij de behandeling van de wet weer op tafel komen: hoe verdeel je verliezen en winsten op je pensioenvermogen als het in een grote pot zit? Hoe zeker kan pensioen zijn zonder dat het onbetaalbaar wordt? Hoe solidair willen Nederlanders met elkaar zijn? Enzovoorts. BBB, SP en PVV willen ook niet álles bij het oude laten. Alle drie pleiten ervoor de rekenrente voor pensioenfondsen voortaan op behaalde rendementen te baseren, in de verwachting dat de pensioenuitkeringen dan vaker en sneller kunnen worden aangepast aan de inflatie.

Aftrekbaarheid

En een aantal partijen morrelt aan de aftrekbaarheid van pensioenpremies, al bleek dat pas vorige week uit de doorrekening van hun programma's door het Centraal Planbureau. Die maatregel zou direct geld opleveren waarmee partijen andere plannen kunnen financieren.

Volt schrappt de aftrekbaarheid van pensioenpremies helemaal, GroenLinks-PvdA, de ChristenUnie en de SGP verlagen het salaris waarover fiscaal voordelig pensioen kan worden opgebouwd (de aftoppingsgrens) en D66 en de VVD beperken de verplichte opbouw van pensioenpremies.

De keerzijde is dat deelnemers een lagere pensioenuitkering opbouwen — en voor de overheid dat er in de toekomst lagere belastinginkomsten zijn. Twee jaar geleden stond dat overigens ook in de programma's, maar na de verkiezingen is niets meer van vernomen.

Wat doet de Wet toekomst pensioenen?

De Tweede Kamer stemde eind vorig jaar met een ruime meerderheid voor hervorming van het Nederlandse pensioenstelsel. De tegenstemmers staan echter op forse winst in de peilingen, met NSC voorop.

Als er opnieuw gestemd zou worden in de nieuwe Tweede Kamer, dan spant het erom of er opnieuw een meerderheid zou zijn voor de Wet toekomst pensioenen (WTP). Met de invoering van de WTP per 1 juli dit jaar is het officiële startschot gegeven voor de grootste verbouwing ooit van het Nederlandse pensioenstelsel.

In het nieuwe pensioenstelsel verdwijnt de belofte op een vaste pensioenuitkering. Daar komt een verwachte pensioenuitkering voor in de plaats, gebaseerd op het vermogen. Het moet duidelijker worden wat de werknemer aan premie betaalt en wat hij of zij opbouwt aan pensioen.

Het pensioenvermogen zit bij pensioenfondsen nu nog in één grote pot. Elke zorgmedewerker of ambtenaar legt dezelfde premie in deze pot in en krijgt daar dezelfde pensioenopbouw voor terug, of hij of zij nu jong of oud is. In de praktijk betekent dat dat jonge werknemers meebetalen aan de pensioenopbouw van hun oudere collega's.

Lange tijd was dat niet erg, want iedere jongere medewerker werd vanzelf ouder en werd dan 'gesubsidieerd' door de nieuwe jonge collega's. Maar de arbeidsmarkt is veranderd. Mensen werken niet langer hun hele leven in dezelfde sector of beginnen vaker als zzp'er na een carrière in loondienst. De herverdeling onder de motorkap bij pensioenfondsen voldoet niet meer en daarom wordt deze — in pensioenjargon — doorsneesystematiek afgeschaft.

Het pensioenvermogen wordt persoonlijker. Hoe persoonlijk, dat hangt af van de keuzes die fondsen maken. Er zijn twee smaken: een flexibele regeling met een 'eigen potje' en een solidaire regeling, waarbij het vermogen collectief belegd wordt en er een solidariteitsbuffer komt om in crisistijden de uitkering op peil te houden.